

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

«Ο επίζήσας θά μεταβή παρά τῆ Λουκία, ὡσκειν οὐδέν εἶχε συμβῆ, οὐδέ θά τῆς κάμης κἄν λόγον περι τῶν προηγηθέντων».

Ἐδῶ ἡ φωνή του ὑπέτρεμε πάλιν· μόλις ἠδυνήθη νά προλάβῃ τὸ κύλισμα δακρύων ἐπιφανέντων εἰς τὰ ἄκρα τῶν βλεφάρων του.

Ὁ ἄλλος δὲν ὠμίλησεν. Ἦτο τόσοσ ἀπότομον τὸ κατακρήμνισμα τῶν βωμῶν τοῦ ἰδανικοῦ του, εἰς τὸ ὅποιον εἶχε συμπεριληφθῆ αἰθερία πλέον καὶ ἐξηγησιμένη καὶ ἡ ὕλη, ὥστε ὑπὸ τῆν ἐπίδρασιν ὄλων αὐτῶν οὔτε λέξιν ἠδυνήθη ν' ἀθρῶσῃ.

Ἐλαβε τὸν πῖλόν του καὶ ἐξῆλθον· ἄφωνοι καταηθύνθησαν πρὸς τὸ πλησιέστερον καρφενεῖον.

— Ἐνα τάβλι!

Μετ' ὀλίγον ἐκομίζετο τὸ στενόμακρον κυτίον καὶ ὁ σύζυγος ἔρριπτε πρῶτος τὰ ζάρια.

— Ἐξῆ, τρία, εἶπε μὲ φωνὴν σπηλαιώδη.

— Τέσσαρα, πέντε, ἐφέλισε μετὰ μίαν στιγμὴν ὁ ἄλλος.

Καὶ προσέθηκεν ἀμέσως:

— Τόσον τὸ καλλίτερον· δὲν θά ἐπεθύμουν νὰ ἐπιζήσω μὲ τὸ φάσμα σου αἰώνιον βάρος εἰς τῆν συνείδησίν μου.

Ἐπαίξην μίαν παρτίδα καὶ ἐπέστρεψην εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ποιητοῦ, ὅπου ἔπιον ἀμφοτέρω ἑκ τοῦ περιεχομένου τοῦ φιαλιδίου...

P. Σ ΠΑΡΙΣΗΣ

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ

κοινοῦ μία συμφωνία γλυκεῖα μονότονος, πνιγομένη ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως. Ἦτο ἓνα μικρὸν ὄργανετο, παραπονιαρικό, τὸ ὅποιον ἐπανελάμβανε πάντοτε τοὺς ἰδίους ἤχους. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν μακρῶν νυκτῶν ἠκούετο κάθε τόσον τὸ διαυγὲς τρα-

γοῦδι ἐνὸς μικροῦ πτηνοῦ, τὸ ὅποιον ἐπανελάμβανε καὶ αὐτὸ ἐκείνην τὴν μελωδίαν. Μόλις ἔκρουσα εἰς τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, τὸ ὄργανετο ἔπαυσεν. Εὐθύς ἡ θύρα ἠνοιχθη καὶ μία μικρὰ γραῖα παρουσιάσθη.

Τὰ βήματά της, διὰ νὰ πλησιάσῃ, δὲν ἔκαμαν τὸν παραμικρὸν θόρυβον.

Μὲ ἠρώτησε τί ἤθελα. Εἶχε μίαν φωνὴν γλυκεῖαν καὶ καθαρὰν. Ὁμίλει ἀγάλη καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐκοπίαζε διὰ νὰ εἰπῇ ὀλίγας λέξεις.

Εἶπα εἰς αὐτήν, ὅτι ἓνας φίλος μου ἐπεθύμει νὰ ἀγοράσῃ τὴν οἰκίαν, ἡμῖν δὲ ἐπιφορτισμένος ἐγὼ νὰ ἐξετάσω τὰ ἐντός.

— Κοπιάστε μέσα, μοῦ εἶπε τότε καὶ μὲ ἄφησε νὰ προχωρήσω βαδίζουσα πλησίον μου.

Ἦτο ἰσχνή, χαμηλή, μὲ λεπτοτάτην ὀσφύν. Ἐφόρει ἀπλοῦν μαῦρον ἔνδυμα καὶ ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν μὲ ἓνα λευκὸν μανδύλι. Τὸ μικρὸν της πρόσωπον, ξηρὸν καὶ ἔρρυτιδωμένον, ὁμοίαζε μὲ ἓνα μῦλον μαραμμένον.

Μὲ ὠδήγει εἰς τὰ διάφορα δωμάτια καὶ οἱ μικροὶ πόδες της ἐφαίνοντο ὡς ἐὰν ἐχάιδευσον τὸ δάπεδον, τόσον ἐλαφρὰ ἐπάτει. Μία ἴσχυρία ἀπόλυτος ἐδέσποζεν ἐκεῖ. Τὰ δωμάτια ἦσαν λευκά, πλημμυρισμένα ἀπὸ ἓν λευκὸν φῶς, ἐν ἀγνόν, ὠραῖον φῶς, πλήρες ζωῆς. Μία ἀπόλυτος καθαριότης ἐφαίνετο ὡς νὰ σοῦ ἔκαμνε διάθεσιν νὰ κατοικήσῃς ἐκεῖ.

Καὶ ἡ φωνὴ τοῦ μικροῦ, τοῦ ἀοράτου πτηνοῦ, ὡς μία ἐλαφρὰ μουσικὴ ἀντήχει εἰς ὅλα τὰ δωμάτια, ἐφθάνεν εἰς ὅλας τὰς γωνίας, ἐφθευγε ἀπὸ ὅλα τὰ παράθυρα.

Ἐπὶ τέλους εἶδα τὸν μικρὸν μουσικόν. Εὐ-

ρίσκετο εἰς τὸ μικρότερον δωμάτιον. Ἐν μικρὸν λευκὸν δωμάτιον, ὁμοιάζον μὲ μικρὰν φωλεάν.

Ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, ἐν μικρὸν κλειδοκύμαλον προσκεκολλημένον εἰς τὸν τοῖχον καὶ μερικὰ δοχεῖα πλήρη ἀνθῶν, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ μόνα ἐπιπλά τοῦ μικροῦ δωματίου. Ἐψηλά εἰς τὸ παράθυρον ἐκρέματό ὁ κλωδὸς τοῦ πτηνοῦ. Τὸ μικρὸν καθαρίνι ἐπῆδα ἐπάνω εἰς τὰ σύρματα καὶ ἐκτύπα τὰ πτερά του μὲ ἐλαφρὰ καὶ ταχεὰ κινήματα· ἐφαίνετο δὲν μία μικρὰ ψυχὴ ἢ ὅποια ἐζήτηε νὰ πετάξῃ. Ἐὰν ἤθελε τὸ παρατηρήσῃ κανεὶς συνεχῶς ἐφαίνετο δὲν μία μικρὰ, χρυσοῦ σκιά εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· τόσον ταχέως ἐπῆδα.

— Τί ὠραῖο καθαρίνι; εἶπα.

Ἡ μικρὰ γραῖα ἐμειδιάσε μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ μοῦ ἀπήντησεν·

— Καὶ ἡ συμφωνία εἶναι ὠραία. Εἶναι ἡ προσφιλεῖς μελωδία ἐκείνου...

Καὶ διὰ τῆς μικρῆς ἰσχνῆς χειρός της εἶδειε μίαν εἰκόνα κρεμαμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἀχρωμον ὡς ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου.

Ἦτο ἓνας μικρὸς γέρων παχὺς καὶ μειδιῶν.

— Τὸν ἐγνωρίσατε; μὲ ἠρώτησε.

— Ὅχι, καθόλου.

Ἡ μικρὰ γραῖα ἐφάνη σκανδαλισθεῖσα ἐκ τῆς ἀγνοίας μου.

— Ἦτο ὁ μακαρίτης συζυγός μου, ὁ συνθέτης Γαλάσσι. Γνωρίζετε... συνέθεσε τὴν «Ἄδα» ἓνα ἔργον ὑπερόχου ἐμπνεύσεως.

Ἄλλοίμονον! Τὸ ἔργον δὲν ἦτο εἰς ἐμὲ περισσότερο γνωστὸν ἀπὸ τῶν καλλιτέχνων.

Τὴν ἠρώτησα ποῦ παρεστάθη ἡ «Ἄδα».

— Δὲν παρεστάθη οὐδέποτε, ἀπήντησεν ἡ μικρὰ γραῖα, ὁ συνθέτης ἔλεγε ὅτι ποτὲ δὲν κατώρθωσε νὰ εὖρῃ ἀοιδούς ποῦ νὰ τὸν ἱκανοποιήσουν. Ἐπαίξε πάντοτε τὰς μελωδίας ὁ μακαρίτης, πάντοτε ἐκεῖ, εἰς τὸ πιάνο. Ὁ πόσον ὠραῖα!

Ἡ μικρὰ γραῖα παρετήρει τὴν φωτογραφίαν τοῦ συζύγου της καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν τοὺς ἐπαίνους, ἐρυθριώσα ἐξ ὑπερηφανείας. Ἦτο δι' αὐτὴν ἀκόμη ζωντανὸς ὅπως κατὰ τὰς ὠραίας ἡμέρας δταν, εἰς τὸ μι-

κρόν λευκόν δωμάτιον, ἄπλωνε νά δάκτυλα ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, διὰ νά παίξῃ, χάριν αὐτῆς, μόνον χάριν αὐτῆς, τὰς συμφωνίας τοῦ ἔργου του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διέκοπτε διὰ νὰ τῆς εἴπῃ.

— Κρῖμα ποῦ δὲν δύναται νά εὐρεθοῦν ἀοιδοί, ἀρκούντως ὑπομονητικοί, διὰ νά κάμουν ἀρκετάς δοκιμὰς. Κρῖμα, ἀλήθεια, Μαρία;

— Καὶ ἓνα κοινὸν ποῦ νά αἰσθανθῇ ὅλας τὰς ὀραιότητας τοῦ ἔργου σου, προσέθετε ἐκείνη....

Καὶ τὰ δάκτυλα ἔτρεχον ἐκ νέου ἐπὶ τῶν κοκκάλων τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ οἱ τόνοι ἀνῆρχοντο εἰς τὸν ἀέρα, ὑψηλά, μέσα εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον, μακρὰν κάθε ταραχῆς, ὅπου ἓνα πτηνὸν ἔψαλλε τὸ ἄθων, τερπνὸν ἄσμα του.

— Κατόπιν, ἐξηκολούθησε ἡ μικρὰ γραῖα, μὲ μίαν λύπην ζωγραφισμένην εἰς τὰς μαρμαριθεῖδας γραμμὰς τοῦ προσώπου της, ὁ μακαρίτης ἐνῶ ἓνα βράδν ἐκάθητο καὶ ἔπαιζε—ὦ, πόσον ὠραῖα ἔπαιζεν ἐκεῖνο τὸ βράδν—χωρὶς καμμία αἰτία ἀπέθανε ἀπροόπτως. Χωρὶς νά εἶναι ἀσθενής.

Τὸ ἐνθυμοῦμαι ὅαν νά ἦτο τώρα. Δὲν εἶχα ἀνάψει ἀκόμη τὴν λάμπα. Τὸ φεγγάρι ἐφώτιζε τὸ μικρὸν δωμάτιον πρὸς τὸ μέρος τοῦ παραθύρου ὅπου ἐκαθήμην· τὸ ἄλλο μισθὸ μέρος ἔμεινε βυθισμένον εἰς τὴν σκιάν. Ἐκεῖνος ἐκάθητο εἰς τὴν σκιάν· δὲν τὸν ἔδλεπα· ἀκουσα μόνον τὴν μελωδίαν.... Αἴφνης δὲν ἀκουσα πλέον τίποτε. Τὸν εἶδα νά κλῖνῃ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ ὀπίσω· ἡ σελήνη τὸ ἐφώτιζε δλόκληρον τὸ ὠραῖο του κεφάλι μὲ τὰ ἄσπρα μαλλιά. Εἶχε κλειστὰ τὰ μάτια του, ἐφαίνετο ὅαν νά

ἐκοιμᾶτο. Καὶ δὲν ἐξύπνησε πλέον. Καὶ τότε ἐγὼ ποῦ δὲν ξέρω νά παίξω πιάνο, παρήγγειλα νά μοῦ κάμουν αὐτὸ τὸ ὄργανέττο, τὸ ὅποιον παίζει τὴν μελωδίαν τῆς συνθέσεώς του. Καὶ τὸ ναυαρίνι ἐκεῖ ψηλά τὴν ἔμαθε.

Τότε ἡ μικρὰ γραῖα ἔλαβε τὸ μικρὸν ὄργανον καὶ ἤρχισε νά παίξῃ. Γλυκεῖς καὶ παραπονετικοί τόνοι ἐχύθησαν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ὑψηλά ἐκεῖ εἰς τὸ παράθυρον τὸ μικρὸν πτηνὸν ἔψαλλε.

Ἡ μικρὰ γραῖα ἐκουράσθη καὶ ἔπαυσε. Ἦγειρε τὴν κεφαλὴν της στήριζοντα ἐπὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὄργανου, ἐνῶ τὸ πτηνὸν μόνον ἐξηκολούθει νά ψάλλῃ, καὶ ἀκροωμένη τὴν φωνὴν του, ἐκστατικὴ ἔπανέλαβε.

— Εἶναι τόσο ὠραῖα αὐτὴ ἡ μελωδία.

Ἐμίλει πάντοτε πρὸς ἐκεῖνον, εἰς τὸν συνθέτην, τὸν ἀποθανόντα ὡς μικρὸν πτηνὸν, τὸ ὅποιον ψάλλει ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης. Κοὶ ἡ εἰκὼν τοῦ συνθέτου τὴν παρετήρει ἀπὸ ἐκεῖ ὑψηλά, μειδιῶσαν καὶ εὐτυχή.

Ἀληθῶς ἦτο εὐχαριστημένος ἐκεῖνος.

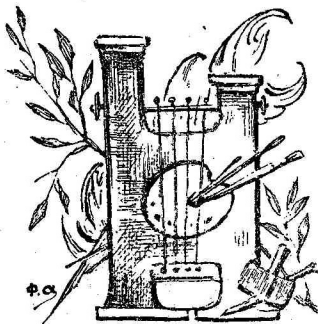
Διὰ χιλιοστὴν φοράν τὸ μικρὸν πτηνὸν ἐπανελάμβανε τὴν μελωδίαν. Ἡ γραῖα ἠεροῦτο ἐν ἐκστάσει, ὡς νά τὴν ἴκουε διὰ πρώτην φοράν.

Ὁ συνθέτης ἀπέθανε χωρὶς νά κατορθώσῃ νά εὕρῃ τὸ ἰδανικόν του: ἓνα ἀοιδὸν ἀκούραστον νά ἐπαναλαμβάνῃ, ἓνα κοινὸν ἀκούραστον νά ἀκροᾶται καὶ νά ἐπευφημῇ. Τώρα τὸ ἰδανικόν του ἐπραγματοποιεῖτο εἰς τὴν μικρὰν γραῖαν καὶ εἰς τὸ μικρὸν πτηνὸν.

Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἦτο νεκρός.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Μ. Σιγούρου

ΕΝΔΟΞΟΣ ΕΛΛΗΝ ΤΟΥ ΙΣΤ΄ ΑΙΩΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ Πινακοθήκη τοῦ Λονδίνου ἐπιλουτισθῇ πρὸ τινων ἐβδομάδων διὰ νέας εἰκόνας τοῦ Velasquez, ἦν οἱ δωρεταὶ ἠγόρασαν ἀντὶ 45 χιλιάδων ἀγγλικῶν λιρῶν. Παριστᾷ τὴν Ἀφροδίτην καὶ εἶναι ἴσως τὸ τολμηρότατον ἔργον τῆς πραγματικῆς σχολῆς, δεικνύον δλόκληρον τὴν ἀριστερόν

πλευρὰν καὶ τὰ νῶτα τῆς θεᾶς κλινωσκειοῦς ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ πλαστικότητι καὶ μεθ' ὅλου τοῦ σφρίγγου τῆς νεότητός της. Τὸ ροδόλευκον τῆς ζωῆς σαρκὸς καθίσταται ἐπιγνώστον διὰ τῆς ἀντανεκλάσεως τοῦ ἐπιπνευμένου πορφυροῦ παραπετάσματος ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ καλλιτέχρον. Καὶ αἱ πτυχαὶ τοῦ εὐτραφοῦ σώματος προβάλλουσι τοσοῦτον θρασείως ἐν μέσῳ τῶν λακκίσκων, ὥστε οὐδέποτε ἕλεος ἐρησιμοποιήθη προσφανεστερον εἰς προσοτασάν εἰκόνας κατὰ δακτύλων ἀδιακρίτων. Τὸ ἀριστερόν ἰσχίον σχηματίζει μετὰ τοῦ κάτωθι κολλον καμπύλην, ὡνεὶ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν φύσιν, τεθλασμένην καὶ ἔστιν ὅπου γωνιοειδῆ, τοῦθ' ὅπερ δυσκόλως ἐξηγεῖται. Τὸ πρόσωπον τῆς Ἀφροδίτης φαίνεται ἐν φωτιστικῇ ἐντὸς κατόπτρον τὸ

ὅποιον κρατεῖ πρὸ αὐτῆς ὁ Ἔρως, καὶς δυσειδῆς καὶ παρὰ προσδοκίαν προγαστωρ, καταστρέφων τὴν ὀπισθόκηπον ἀναντιρρητικὴν καλλονὴν τῆς εἰκόνης, ἐξ ἧς ἐλλείπει φασάτως πᾶσα ἔκφρασις ἐγγενείας ἢ καὶ πόρρωθεν ἀναθρώσκουσα ἰδέα αὐτῆς.

Μετὰ τὸν ὕλικὸν κοροισμόν τῆς δούσεως ὁ θεατῆς σιρέφεται περίξ ζητῶν ἄλλα ἔργα δυνάμενα νά ἀναπνεύσῃ τὴν κλυιδουμένην φαντασίαν του. Καὶ χωρὶς νά ἐξέλθῃσι τῆς ἰσπανικῆς αἰδοῦσης οἱ μὲν ἄλλοι ἐπισκέπται ἐδρίσκουσι σεμνοτέραν ἡδονὴν ἐν ταῖς ζωγραφίαις τοῦ Murillo, τοῦ Goya, τοῦ Herrera, τοῦ Valdes-Leal καὶ ἐν ἄλλαις αὐτοῦ τοῦ Velasquez· ὁ Ἕλλην δμως σταματᾷ ὑπερηφάνως πρὸ δύο ἔργων τοῦ Δομηνικοῦ Θεοτοκοπούλου, τῆς «Ἀπελάσεως τῶν Ἐμπόρων ἐκ τοῦ Ἱεροῦ» καὶ τῆς προσωπογραφίας τοῦ Κορνάρου, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον διατελεῖ ἀνηχημένον ἠκριβῶς ἀπᾶναι τῆς νεήλυδος κόρης τῶν κυμάτων.

Σκαρίφημα ἔχον τὸ αὐτὸ ὡς τὸ πρῶτον θέμα ἐστάλη πρὸ τινων ἐτῶν εἰς τὴν ἑαρινὴν ἐκθεσιν τοῦ Guildhall μετ' ἄλλης ὁμοῦ προσωπογραφίας τοῦ αὐτοῦ, πολὺ ὠραίας καὶ ἐκφρατικῆς, παριστώσης τὴν κόρην του, κατὰ δὲ τὸ 1902 ἐγένετο ἐν Μαδρίτῃ ἐκθεσις ἀποκλειστικῆ τῶν ζωγραφικῶν τοῦτου τοῦ καλλιτέχρον. Ἐπὶ τῇ ἐνδεικτικῇ ταύτῃ ἐδημοσιεύθη κατάλογος τοῦ ὁποίου προηγεῖται ὁ βίος ἐν δημοσιεύομεν ἐνταῦθα ἐν μεταφράσει.¹ Διατελέ-

¹) Ἐν δημοσιεύθῃ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.